PL

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 24 czerwca 2009 r.

w sprawie zmian przepisów dotyczących Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych

(CON/2009/55)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 11 maja 2009 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o wydanie opinii w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw[1] (zwanego dalej „projektem ustawy").

Kompetencja EBC do wydania opinii wynika z art. 105 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz trzeciego, piątego i szóstego tiret art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych[2], z uwagi na to, że projekt ustawy dotyczy Narodowego Banku Polskiego (NBP), systemów płatności i rozliczeń oraz zasad odnoszących się do instytucji finansowych w zakresie, w jakim wywierają one istotny wpływ na stabilność instytucji i rynków finansowych. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Założenia projektu ustawy i zakres opinii

1.1 Projekt ustawy jest powtórzeniem ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw[3] (zwanej dalej „ustawą z dnia 4 września 2008 r."), której celem było wdrożenie szeregu dyrektyw wspólnotowych do polskiego porządku

---

1 Projekt ustawy dokonuje zmiany przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2005 r., Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.), ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2001 r., Nr 123, poz. 1351, z późn. zm.), ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. z 2005 r., Nr 183, poz. 1537, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2006 r., Nr 157, poz. 1119, z późn. zm.).

2 Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

3 Ustawa ta została przyjęta w pakiecie wraz z ustawą z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2008 r., Nr 231, poz. 1547), ustawą z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2008 r., Nr 231, poz. 1546).

prawnego[4], jak również wprowadzenie innych zmian w regulacjach dotyczących polskiego rynku kapitałowego. Ustawa z dnia 4 września 2008 r. przeszła przez wszystkie etapy procesu legislacyjnego w Sejmie, nie weszła jednak w życie z powodu skierowania wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją niektórych jej postanowień, dotyczących zobowiązania NBP do zbycia obecnie posiadanych akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych (KDPW)[5]. Zgodnie z brzmieniem uzasadnienia do projektu ustawy[6], celem projektu ustawy będącego przedmiotem niniejszej opinii jest ponowne uchwalenie tych postanowień ustawy z dnia 4 września 2008 r., które nie stanowiły przedmiotu wniosku do Trybunału Konstytucyjnego[7].

1.2 EBC wydał w przeszłości opinie CON/2008/20 i CON/2006/53[8] dotyczące projektów ustawy z dnia 4 września 2008 r. w zakresie tych jej postanowień, które nie dokonywały wdrożenia dyrektyw wspólnotowych. W niniejszej opinii EBC odwołuje się do tych wcześniejszych opinii. W szczególności należy wskazać, że uwagi odnoszące się do przepisów dotyczących zbycia przez NBP obecnie posiadanych akcji KDPW (tj. postanowień ustawy z dnia 4 września 2008 r. będących przedmiotem wniosku do Trybunału Konstytucyjnego) zawarte zostały w pkt 3.1 do 3.3 opinii EBC CON/2008/20.

2. Uwagi ogólne

2.1 EBC pragnie powtórzyć niektóre z uwag zawartych w opiniach CON/2008/20 i CON/2006/53 w zakresie, w jakim nie zostały one uwzględnione w brzmieniu ustawy z dnia 4 września 2008 r. oraz w obecnym projekcie ustawy. Wspomniane uwagi EBC dotyczą w szczególności: i) potrzeby dostosowania ustawowej definicji terminu „rozrachunek" do standardów wypracowanych przez Komitet do spraw Systemów Płatności i Rozrachunku Banku Rozliczeń Międzynarodowych (BIS)

---

4 Projekt ustawy dokonuje wdrożenia następujących dyrektyw wspólnotowych: i) dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającej dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającej dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, s. 1), ii) dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja przekształcona) (Dz.U. L 177 z 30.6.2006, s. 1), iii) dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (wersja przekształcona) (Dz.U. L 177 z 30.6.2006, s. 201) oraz iv) dyrektywy Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającej środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy (Dz.U. L 241 z 2.9.2006, s. 26).

5 Zob. art. 19 ustawy z dnia 4 września 2008 r., który jest przedmiotem wniosku Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 września 2008 r. (sygnatura sprawy Kp 4/08).

6 Zob. uzasadnienie do projektu ustawy, s. 2.

7 Zob. także wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie C-143/08 Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Rzeczpospolitej Polskiej stwierdzający, że "[p]oprzez nieprzyjęcie w przewidzianym terminie wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych koniecznych do wykonania dyrektywy Komisji 2006/73/WE (…) Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy wymienionej dyrektywy."

8 Opinie EBC są dostępne na stronie internetowej EBC pod adresem www.ecb.europa.eu.

oraz EBC[9]; ii) potrzeby zapobieżenia przepływom ryzyka od podmiotu świadczącego usługi partnera centralnego do podmiotu świadczącego usługi systemu rozrachunku papierów wartościowych[10]; iii) potrzeby przypisania zadań odnoszących się do zapewnienia należytego przebiegu procesu rozliczenia i rozrachunku nie tylko KDPW, ale także innym mającym siedzibę w Polsce podmiotom prowadzącym systemy rozliczeń i rozrachunku[11]; iv) potrzeby uzależnienia uzyskania zezwolenia na prowadzenie systemu od przedkładania przez podmioty prowadzące systemy rozliczeń i rozrachunku zasad dotyczących środków zapewnienia ciągłości działania oraz infrastruktury zastępczej[12]; v) potrzeby wyraźnego rozszerzenia zakresu zastosowania przepisów dotyczących ostateczności rozrachunku na systemy rozliczeniowe[13] oraz vi) potrzeby „przyznani[a] NBP zadania wykonywania nadzoru systemowego nad systemami rozliczenia i rozrachunku papierów wartościowych, wraz z zapewnieniem NBP dostępu do wszelkich informacji oraz danych niezbędnych do wykonywania jego funkcji nadzorczych”[14].

2.2 W szczególności EBC pragnie powtórzyć uwagę zawartą w pkt 4 opinii CON/2008/20 dotyczącą projektowanych przepisów przewidujących możliwość przekazywania wykonywania zadań przez KDPW wyłącznie na rzecz spółki akcyjnej będącej podmiotem zależnym od KDPW[15]. W tym kontekście EBC wskazał, że – choć przepisy krajowe przewidują niekiedy wymogi zezwolenia lub kontroli w wypadku przekazywania lub dokonywania outsourcingu na rzecz osób trzecich zadań centralnego depozytu papierów wartościowych prowadzącego działalność w zakresie rozrachunku – przepisy takie z reguły nie wymagają prawnej zależności osób trzecich, którym przekazywane jest wykonywanie tych czynności, od centralnego depozytu papierów wartościowych. Można również wskazać, że dla centralnego depozytu papierów wartościowych korzystne byłoby dysponowanie większą elastycznością w przekazywaniu wykonywania określonych operacji technicznych na rzecz innych podmiotów, zachowując jednocześnie możliwość zarządzania przekazanymi funkcjami i sprawowania nad nimi kontroli, tak aby rozwiązania przyjęte w tym zakresie nie stanowiły bariery dla rozwoju infrastruktury obrotu papierami wartościowymi w Polsce, dla jej integracji z europejską infrastrukturą obrotu papierami wartościowymi oraz dla dalszej harmonizacji w tej dziedzinie.

---

9 Zob. pkt 2.3 opinii EBC CON/2006/53 oraz art. 45b ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone projektem ustawy. EBC odnotowuje jednak zmianę definicji terminu „rozliczenie”, która – zgodnie z sugestią EBC – została poszerzona o inne elementy niż tylko ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych i niepieniężnych wynikających z zawartych przez strony transakcji dokonywane przez podmioty trzecie świadczące usługi na rzecz stron transakcji.

10 Zob. pkt 2.4 opinii EBC CON/2006/53 oraz art. 68a ust. 11 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone projektem ustawy.

11 Zob. pkt 2.5 opinii EBC CON/2006/53 oraz art. 48 i 68a-68e ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone projektem ustawy.

12 Zob. pkt 2.6 opinii EBC CON/2006/53.

13 Zob. pkt 2.10 opinii EBC CON/2006/53.

14 Zob. pkt 3.5(i) opinii EBC CON/2008/20.

15 Zob. art. 48 ust. 7 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu uwzględniającym zmiany wprowadzone projektem ustawy.

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronach internetowych EBC.

Frankfurt nad Menem, 24 czerwca 2009 r.

Prezes EBC

Jean-Claude TRICHET